

СИЛАБУС
МАЙСТЕРНІСТЬ АКТОРА
Освітній ступінь «Бакалавр».
Спеціальність 025 «Музичне мистецтво».
Освітньо-професійної програми «Спів (академічний народний)»
Рік навчання: 2р.10м., Семестр: I, II
Рік навчання: 3р. 10м., Семестр: III, IV
Кількість кредитів: 4
Мова викладання: українська.

Керівник курсу:
Раденко Юлія Володимирівна - заслужена артистка України, викладач вищої кваліфікаційної категорії.

Контактна інформація:
tanshersh80@ukr.net

Прореквізити дисципліни:

«Історія вокального мистецтва», «Сценічна мова», «Культурологія / Історія мистецтв».

Постреквізити дисципліни: «Спеціальний клас. Сольний спів», «Концертно-виконавська практика», «Педагогічна практика», «Режисура та постановка сценічного номера», «Клас академічного ансамблю / Клас народного ансамблю», «Сценічний рух / Танець»

Призначення дисципліни:

Відповідно до освітньої програми «Спів (академічний, народний)» вивчення навчальної дисципліни «Майстерність актора» забезпечує досягнення здобувачами вищої освіти таких програмних результатів навчання:

- Демонструвати артистизм, виконавську культуру та технічну майстерність володіння голосом (інструментом) на належному фаховому рівні під час виконавської (диригентської) діяльності.
- Володіти методами та навичками репетиційної роботи та концертних виступів.
- Демонструвати різні методики удосконалення виконавської діяльності.
- Аналізувати музичні твори з відокремленням їх належності до певної доби, стилю, жанру, особливостей драматургії, форми та художнього змісту.
- Відтворювати драматургічну концепцію музичного твору, створювати його художню інтерпретацію.
- Демонструвати володіння музично-аналітичними навичками в процесі створення виконавських, музикознавчих та педагогічних інтерпретацій.

Відповідно до освітньо-професійної програми, вивчення дисципліни «Майстерність актора» сприяє формуванню у здобувачів вищої освіти таких компетентностей:

Загальні:

- Здатність до спілкування державною мовою як усно, так і письмово.
- Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.
- Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.
- Вміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми.
- Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.
- Навички міжособистісної взаємодії.
- Здатність бути критичним і самокритичним.
- Здатність застосовувати знання в практичних ситуаціях.
- Здатність вчитися і оволодівати сучасним знаннями.
- Здатність оцінювати та забезпечувати якість виконаних робіт.
- Здатність працювати автономно.
- Здатність виявляти ініціативу та підприємливість.
- Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій.
- Здатність генерувати нові ідеї (креативність).
- Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про суспільство та у розвитку суспільства.

Професійні

- Здатність демонструвати достатньо високий рівень виконавської майстерності.
- Здатність створювати та реалізовувати власні художні концепції у виконавській діяльності.
- Здатність усвідомлювати художньо-естетичну природу музичного мистецтва.
- Здатність усвідомлювати взаємозв'язки та взаємозалежності між теорією та практикою музичного мистецтва.

- Здатність використовувати професійні знання та навички в процесі творчої діяльності.
- Здатність здійснювати основні шляхи інтерпретації художнього образу.
- Здатність збирати, аналізувати, синтезувати художню інформацію та застосовувати її в процесі практичної діяльності.
- Здатність використовувати широкий спектр міждисциплінарних зв'язків.
- Здатність свідомо поєднувати інновації з усталеними вітчизняними та світовими традиціями у виконавстві.

Мета навчальної дисципліни: засвоєння студентами системи теоретичних знань і практичних навичок акторського мистецтва, опанування методами професійної роботи артиста-вокаліста над роллю і образом. Комплексне виховання сучасного актора-вокаліста з високим культурним та інтелектуальним рівнем, з розумінням специфіки суміжних мистецтв, з бездоганним художнім смаком.

Предмет навчальної дисципліни: методика оволодіння законами професійної поведінки людини на сцені, починаючи від елементів внутрішньої та зовнішньої техніки актора до повноцінного створення сценічного образу.

Зміст і структура курсу

Структура навчальної дисципліни		Денна форма навчання	Заочна форма навчання
Загальна кількість годин:		120	120
Практичні:		68	20
Індивідуальні:		6	2
Самостійна робота:		46	98
Модульна контрольна:		I семестр (Зр.навч.)	I семестр (Зр.навч.)
Іспит:		II семестр (Зр.навч.); IV семестр (4р.навч.)	II семестр (Зр.навч.); IV семестр (4р.навч.)
I курс, I семестр / II курс, III семестр			
Модуль 1			
Загальна кількість годин:		52	53
Практичні:		32	11
Самостійна робота:		20	41
Модульна контрольна:			
№ тижня	Назва теми	Години (аудит. практ.)	Завдання для самостійної роботи
1, 2	Тема 1. Історія акторського мистецтва.	7	Проаналізувати наукову та методичну літературу.

			1. Визначити принципи акторського виконання в шкільному театрі на Україні (письмова відповідь). 2. Прослідкувати еволюцію акторської майстерності у створенні сценічного образу від античного до сучасного театру. 3. Провести спостереження за навколишньою дійсністю в усіх дрібних деталях для подальшого використання у практичній сценічній роботі та записати у робочий зошит
3, 4	Тема 2. Основні напрямки в акторському мистецтві. Особливості роботи вокаліста над створенням образу.	6	1. Визначити природу сприйняття сценічного образу глядачем в епічному театрі. 2. Визначити природу сприйняття сценічного образу глядачем у психологічному театрі.
5, 6	Тема 3. Принципи акторського мистецтва.	5	1. Виконати лінію фізичної дії в етюді на вільну тему. 2. Прослідкувати взаємозв'язок між фізичною та психічною дією в етюді на задану тему.
6, 7	Тема 4. Види і форми та реалістичні традиції художніх мистецтв .	5	1. Опрацювати роботу К.С.Станіславського “Моє життя в мистецтві” (Т.1.- повн. Зібр.). 2. Прослідкувати реалістичні тенденції створення образів акторами театру корифеїв.
8	Тема 5. Різновиди музичних мистецтв і акторських жанрів. Комплексне освоєння партії, партитури ролі (музичного твору).	5	1. Визначити основні різновиди музичних мистецтв і акторських жанрів. 2. З'ясувати зміст поняття “ комплексне освоєння партії, партитури ролі (музичного твору) ” 3. Зробити поетапний аналіз музично-драматичного твору для виконання цього на сцені.
8	Тема 6. Елементи внутрішньої техніки актора.	6	1. Створити одиночний етюд на основі «емоційної пам'яті». 2. Створити на основі запропонованого матеріалу за допомогою «уяви» та «фантазії» сценічний етюд. 3. Відпрацювати елементи м'язового тренінгу. 4. Провести тренінг уваги органів чуттів. 5. Відпрацювати методику проведення вправ на елементи внутрішньої техніки актора.
9	Тема 7. Елементи зовнішньої техніки актора.	6	1. Засвоїти комплекс вправ, спрямованих на ліквідацію власних сценічних “закимів”. 2. Засвоїти комплекс вправ на координацію рухів. 3. Визначити особисті м'язові недоліки. 4. Робота над рефератом «Характеристика образу вокального твору».

9, 10	Тема 8. Природа сценічного самопочуття.	5	1. Відпрацювати тренінг елементів внутрішньої акторської психотехніки для створення сценічного самовідчуття. 2. Відпрацювати елементи психічних самовідчуттів людини – закоханість, божевілля, відчуття страху тощо.
11, 12	Тема 9. Сценічний етюд та його побудова.	7	1. Виконати одиночний етюд в умовах органічного мовчання з безпредметною дією. 2. Виконати одиночний етюд «я в запропонованих обставинах». 3. Створити задум етюду.
І курс, II семестр / II курс, IV семестр			
Модуль 2			
Загальна кількість годин:		68	68
Практичні:		42	22
Самостійна робота:		26	57
Іспит			
1	Тема 10. Мистецтво сценічної дії	5	1. Визначити фабулу сценічного етюду. 2. Визначити час і місце дії – умови сценічного життя у створеному етюді. Створити задум етюду.
2	Тема 11. Сценічна дія як основний виразник акторської творчості.	5	1. Визначити мету персонажа і вибудувати логічну лінію поведінки для досягнення цієї мети. 2. Встановити партитуру вчинків персонажу 3. Виявити сутність конфлікту в процесі взаємодії з партнером. 4. Виконати вправи на пам'ять фізичних дій.
3, 4	Тема 12. Сценічне спілкування (взаємодія).	5	1. Прослідкувати взаємозв'язок між фізичною та психофізичною дією персонажу. 2. З'ясувати роль взаємодії (спілкування) у виявленні характеру персонажа. 3. Відпрацювати прийоми усунення особистих творчих недоліків: а) м'язових «зажимів»; б) недостатньої творчої уяви; в) недостатньої емоційної пам'яті; г) мовних недоліків (дикційних, голосових тощо);
5, 6	Тема 13. Природа словесної взаємодії.	5	1. Виконати і записати текст “внутрішнього монологу” на заданому словесному тексті. 2. Засвоїти техніку створення “кінострічки бачень”. 3. Визначити лінію підтексту ролі. 4. З'ясувати взаємозв'язок тексту і підтексту. 5. Які елементи словесної взаємодії? 6. Які етапи процесу словесної взаємодії?

			7. Що таке “внутрішній монолог”? 8. Визначити необхідні думки, що передують виникненню слова.
7, 8	Тема 14. Сценічна задача, як передумова створення органічної словесної взаємодії.	5	1. Проаналізувати та дослідити логіку поведінки партнерів, які ведуть контр дію. 2. Виписати ланцюг задач персонажа обраної для роботи ролі 3. Знайти засоби та пристосування для подолання перешкод і досягнення мети персонажа.
9, 10	Тема 15. Емоційна пам'ять як джерело для виникнення чуттєвої словесної взаємодії.	5	1. Виконати вправи на використання емоційної пам'яті в процесі створення словесної взаємодії. 2. Виконати завдання на емоційне сприйняття творів образотворчого мистецтва, музики та поетичних творів. 3. Підготовка вправ на словесну взаємодію, враховуючи зауваження, одержані на практичних заняттях. 4. Які є види пам'яті? 5. Що таке емоційна пам'ять? 6. Які засоби накопичення та розвитку емоційної пам'яті? 7. Як використовується емоційна пам'ять у словесній взаємодії?
11, 12	Тема 16. Методологія роботи актора над образом (роллю).	5	1. Засвоїти методику роботи над роллю. 2. Оволодіти методикою створення характеру, виходячи з надзавдання актора.
13,14	Тема 17. Основні принципи роботи актора над роллю за В. Немировичем-Данченко.	4	1. Охарактеризувати три принципи сприйняття драматургічного твору. 2. Визначити “зерно” ролі. 3. Визначити “другий план” ролі. 4. Виконати зміну фізичних самовідчуттів ролі. 5. Оволодіти “зонами мовчання” ролі. 6. Які принципи за В.Немировичем-Данченком визначають аналіз та синтез сценічного образу?
15, 16	Тема 18. Етапи роботи актора над роллю.	5	1. Занотувати перші враження про п'єсу та роль. 2. Зібрати матеріали про персонаж для ролі 3. Визначити головні події та конфлікт п'єси, в якому виявляються основні риси характеру персонажа. 4. Робота над рефератом на тему «Етапи роботи над роллю \ образом»;

17	Тема 19. Драматургія – першооснова для створення сценічного образу.	5	1. Скласти «досьє» персонажу (збір за п'єсою матеріалів про дійову особу): автор про персонаж, персонаж про себе, інші дійові особи про персонаж. 2. Викласти (письмово) особисті життєві спостереження, враження, пов'язані з темою персонажа. 3. Дати аналіз відображеної дійсності в п'єсі, обраній для практичної роботи. 4. Простежити розвиток характеру персонажа залежно від розвитку конфлікту п'єси. 5. Визначити фабулу драматургічного твору. 6. Простежити лінію ролі у фабульній структурі обраної п'єси. 7. Визначити пропоновані обставини ролі в обраній п'єсі.
18	Тема 20. Етап ознайомлення актора з роллю.	5	1. Занотувати перші враженн про п'єсу та роль. 2. Визначення фізичних задач і дій зовнішньої характерності ролі. 3. Визначення лінії ролі. 4. Зібрати та вивчити матеріали епохи, яка відтворена в п'єсі (історичні, соціальні, політичні умови, побут, звичаї, манери, архітектура, музика тощо).
19	Тема 21. Аналіз п'єси і ролі за К. С. Станіславським.	5	1. Знайти в процесі репетицій пластичний малюнок персонажу. 2. Пошуки пристосувань для реалізації конфліктної ситуації у процесі репетицій. 3. Виконати засобами імпрровізації безперервну лінію поведінки персонажу за подіями (враховуючи органічне психофізичне існування в “зонах мовчання”). 4. Виконати вправи на оволодіння логікою авторського тексту. 5. Виконати декілька варіантів сценічної дії відповідно до завдань режисера і відібрати найбільш наближений до ідеї твору та індивідуальності студента. 6. Виконати одиночні етюди на виявлення акторської “манкості”, та сценічної привабливості.
20	Тема 22. Оцінка фактів та подій в процесі роботи актора над роллю.	4	1. Визначити зміст подій і фактів, які впливають на розвиток лінії ролі. 2. Виконати психофізичні задачі ролі відповідно до оцінки фактів та подій п'єси. 3. Визначити основні риси характеру персонажа через оцінку подій та фактів п'єси.

			4. Виконати етюди на позасценічне життя ролі, які логічно випливають з оцінок подій та фактів.
21	Тема 23. Дійовий аналіз як основний метод роботи актора над роллю.	5	1. Вивчити епоху, відображену в п'єсі: історичні, соціальні, релігійні, естетичні, побутові особливості часу. 2. Виконати вправи на виправдання запропонованих обставин п'єси і ролі. 3. Дати характеристику взаємовідносин з іншими дійовими особами п'єси. 4. Зафіксувати передчуття надзавдання ролі.

Методичні рекомендації до організації самостійної роботи.

Самостійна робота студента з дисципліни «Майстерність актора» є невід'ємною частиною навчального процесу. Вона здійснюється за спрямуванням викладача, який спрямовує її в залежності від тематичних завдань. Кожна тема дисципліни передбачає теоретичну та практичну складову. Серед завдань - робота з конспектом, постійне опрацювання літератури, інших інформаційних джерел, аналізування та узагальнення отриманої інформації, виконання практичних завдань, відпрацювання та вдосконалення елементів акторської техніки, виховання особистісних якостей – професійної дисципліни, поведінки, збагачення власної уяви, виховання прагнення до досконалості, художнього мислення, художнього смаку. Відвідування вистав, концертів, фестивалів, конкурсів та подій, відповідно до обраної професії.

Самостійна підготовка реферату на теми «Характеристика образу вокального твору», «Етапи роботи над роллю «образом»;

Систематичне і якісне виконання студентом завдань самостійної роботи сприяє професійній підготовці його як вокаліста-актора, що є вимогою сьогодення до сучасного розуміння професії співака.

Політика навчальної дисципліни

Завдання дисципліни: вивчення теоретичних основ акторського мистецтва; ознайомлення з основними напрямками акторського мистецтва; ознайомлення з творчими методами роботи над роллю провідних майстрів сцени (оперної сцени); оволодіння методикою роботи актора над собою, оволодіння методом дійового аналізу ролі (образу); розвиток навички художньої імпровізації для створення образу, відповідно від особистісного бачення художньої цілісності та надзавдання постановочного номеру (музичного твору, музичної дії); опанування вмінням співпрацювати з режисерами, композиторами, постановниками, взаємодіяти з художньо-постановчою групою над підготовкою сценічного номеру; опанування тренінгом елементів внутрішньої та зовнішньої техніки актора; виховання художнього смаку, сценічної виконавської культури.

Після опанування навчальної дисципліни «Майстерність актора» студенти повинні:

Знати:

- основи та основні напрямки акторського мистецтва;
- творчі методи роботи над роллю та образом провідних майстрів сцени (оперної сцени);
- етапи роботи над вокальним та літературним текстом, твором в цілому для художнього виконання на сцені;
- методика роботи актора над собою у творчому процесі переживання;
- елементи внутрішньої та зовнішньої техніки актора;
- комплексну систему вправ на взаємодію дихання, голосу, мови, тіла (голосу і пластики).

Вміти:

- володіти методом дійового аналізу ролі;
- володіти методикою створення сценічного образу;
- втілювати (створювати) задум ролі (образу);
- розкривати акторські надзавдання;
- визначати сюжетну лінію музичного твору та його стильові особливості;
- визначати ідейно-тематичний аналіз твору або ролі у творі;
- захоплювати учасників колективу процесом пізнання п'єси, вокального твору, музичної вистави, ролі;
- добирати яскраві матеріали, необхідні для створення образу чи персонажу, постановочного номеру;
- організовувати репетиційний процес;
- керувати своєю психікою і позбуватися сценічних зажимів,
- відпрацьовувати виразність вокальної мови;
- розкривати суть сценічного епізоду та характери дійових осіб;
- втілювати індивідуальне бачення всіх компонентів акторської майстерності та підпорядковувати власному художньому задуму через наочну органічну дію;
- аналізувати і бачити в уяві конкретний проміжок часу події, обставини, в рамках яких відбувається драматургія твору (робити подієвий ряд);
- визначати причетність автора та його етичну відповідальність за долю своїх героїв;
- працювати над дієвим аналізом, визначати і фіксувати основні параметри поведінки персонажу (репліка, словесна дія, вокальна лінія, зовнішня та внутрішня дія, підтекст, поведінка);
- створювати переконливий художній образ при виконанні вокальних творів;
- самостійно розкривати акторські надзавдання, бути правдивим дзеркалом, яке відображає найменшу фальш у виконанні дії актором на сцені;
- вміти спрямовувати всі дії до надзавдання, створювати лінію наскрізної дії вистави і персонажу.

Політика академічної доброчесності

Усі письмові роботи перевіряються на наявність плагіату і допускаються до захисту із коректними текстовими запозиченнями не більше 20% (для самостійної роботи), не більше 50% для написання курсової роботи

Для якісного академічного письма студенти мають опанувати знання й навички:

- шукати, обирати й оцінювати якість джерел;
- робити нотатки, завжди вказуючи джерело;
- виділяти головні думки в тексті;
- підсумовувати текст та ідеї;
- перефразувати чужі думки своїми словами стисло, детально, без зміни змісту цих думок;
- правильно описувати посилання на джерело;
- правильно цитувати;
- знати про форми академічного плагіату і про шляхи запобігання йому;
- формулювати і чітко висловлювати власні думки;
- знати структуру академічного тексту;
- вміти виокремити текст цитат у власному тексті.

Студент повинен дотримуватися принципів академічної доброчесності, усвідомлюючи наслідки її порушення, що визначається Положенням про навчальний процес у КЗВО КОР «Академія мистецтв імені Павла Чубинського»

Політика відвідування

Відвідування занять є важливою складовою навчання. Пропуски занять відпрацьовуються в обов'язковому порядку. Відвідування студентами занять впливає на оцінювання знань, умінь та навичок за це здобувач освіти отримує перших 20% від загальної кількості балів. Відповідно до критеріїв оцінювання відвідування студентів впливає на бали модульного контролю знань, диференційованого залік.

Контроль якості знань студентів

Політика оцінювання:

Засобами оцінювання та методами демонстрування результатів навчання з навчальної дисципліни є:

- експрес-опитування;
- презентації творчих робіт;
- результати тренінгів;
- реферат
- іспит (виконання практичного завдання).

Форми контролю та критерії оцінювання результатів навчання

Форми контролю знань студентів:

- поточний;

- підсумковий модульний;
- семестровий (контрольне опитування, іспит).

Оцінювання знань студентів здійснюється за 100 – бальною шкалою та шкалою ECTS – А (90 - 100), В (82 - 89), С (75 - 81), D (64 - 74), E (60 - 63), Fx (35 - 59), F (1 - 34), яка переводиться в національну (чотирибальна: 5 – «відмінно», 4 - «добре», 3 - «задовільно», 2 – «незадовільно»).

Поточний контроль відбувається на кожному аудиторному занятті. Він передбачає оцінювання теоретичної підготовки із зазначеної теми, перевірку практичних завдань (вправ, тренінгів, етюдів, роботи над епізодом, вокальним твором, образом, роллю), знаходження необхідної інформації, її обсяг та глибину опрацювання, активність засвоєння інформації та творчого пошуку, емоційність, самотність.

Усне опитування, практичні завдання	Критерії оцінювання
5	У повному обсязі володіє навчальним матеріалом, обґрунтовано його викладає під час опитування. Повністю опанував навичками з конкретних творчих завдань. Вміє опрацювати спеціальну літературу (основну та додаткову), та на основі отриманих знань створювати образ. Вірно, з визначеною метою виконує вправи, запропоновані викладачем - на просту дію, на свободу м'язів, пам'ять та синхронність фізичних дій, з уявними предметами (етюди). Ставиться до виконання завдань активно, емоційно, творчо. Демонструє вміння створювати музично-драматичний образ, цікаву внутрішню та зовнішню характерність ролі (образу), досконало володіючи словесною дією.
4	Достатньо повно володіє навчальним матеріалом, обґрунтовано його викладає під час опитування, але припускає окремі несуттєві неточності. Виконав сценічне завдання, використовуючи для цього різні засоби впливу, але недостатньо володіє словесною дією, недостатньо використовує при створенні образу елементами зовнішньої характерності ролі. Опрацьовує спеціальну літературу (основну), та на основі отриманих знань створює образ. З розумінням виконує вправи, запропоновані викладачем - на просту дію, на свободу м'язів, пам'ять та синхронність фізичних дій, з уявними предметами (етюди). Має незначні м'язові затиски. Ставиться до виконання завдань творчо, але не вистачає активності.
3	В цілому володіє навчальним матеріалом. У відповідях припускає неточності та помилки. Опанував окремими навичками з творчих завдань. При виконанні сценічних завдань намагається використовувати різні засоби впливу, як види сценічної дії (сценічні, фізичні), але недостатньо володіє природою почуттів жанру, не знайшов пластичний малюнок образу. Опрацьовує недостатньо джерел, на основі яких можна створити переконливий образ. Виконує запропоновані викладачем вправи - на просту дію, на свободу м'язів, пам'ять та синхронність

	фізичних дій, з уявними предметами (етюди) формально. Має м'язові затиски. Ставиться до виконання завдань без зацікавлення в результаті.
2	Не в повному обсязі володіє навчальним матеріалом. Фрагментарно, поверхово відповідає на запитання під час опитування. Опанував окремими навичками з творчих завдань, але навички нестабільні. При виконанні сценічних завдань намагається використовувати різні засоби впливу, як види сценічної дії (сценічні, фізичні), але робить помилки. Не опрацьовує джерела, на основі яких можна створити сценічний образ. Виконує запропоновані викладачем вправи - на просту дію, на свободу м'язів, пам'ять та синхронність фізичних дій, з уявними предметами (етюди) формально, не активно. Має значні м'язові затиски. Ставиться до виконання завдань формально, неемоційно, без зацікавлення в результаті, ігнорує творчий підхід.
1	Частково володіє навчальним матеріалом, не в змозі викласти зміст більшості питань теми під час опитування. Фрагментарно, поверхово, та з помилками відповідає під час опитування. Володіє окремими навичками з творчих завдань, але на низькому рівні. При виконанні сценічних завдань використовує окремі засоби впливу, робить помилки. Не виявляє вміння створити образ, не достатньо розуміє запропоновані обставини твору, уривку, епізоду, етюду. Має значні м'язові затиски. Ставиться до виконання завдань формально, неемоційно, пасивно, без зацікавлення в результаті, ігнорує творчий підхід.
0	Не володіє навчальним матеріалом, та не в змозі його викласти. Не розуміє змісту теоретичних питань та практичних завдань. Не виконує жодного практичного завдання. На заняттях пасивен.

Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти

Денна, заочна форма навчання

Весь обсяг роботи, що виконує студент протягом семестру підсумовується за допомогою накопичувальної системи балів. Підсумковий бал з навчальної дисципліни є сумою балів, одержаних за поточний, модульний (семестровий) контроль, ведення конспекту, з подальшим переведенням в національну шкалу.

Максимальна кількість балів, яку може отримати студент за різні види завдань вказана в таблиці.

Модуль 1															
	Змістовий модуль 1					Змістовий модуль 2				Разом за темами	Реферат	Контрольне завдання	Робочий зошит	Всього	
	T 1	T 2	T 3	T 4	T 5	T 6	T 7	T 8	T 9						
Аудиторні заняття	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	27	15	15	15	
Самостійна робота студента	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	18			10	
Сума балів											45				100

Модуль 2																			
	Змістовий модуль 3			Змістовий модуль 4			Змістовий модуль 5			Змістовий модуль 6				ЗМ 7	Разом за темами	Реферат	Іспит	Робочий зошит	Всього
	T 10	T 11	T 12	T 13	T 14	T 15	T 16	T 17	T 18	T 19	T 20	T 21	T 22	T 23					
Аудиторні заняття	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	42	5	15	5	
Самостійна робота студента	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	28			5	
Сума балів															70				100

T1, T2 ... T 23 – теми занять

Модульний (семестровий) контроль знань студентів

Модульний контроль проводиться з метою визначення стану успішності здобувачів вищої освіти за період модуля (семестру). Модульний (семестровий) контроль знань студентів здійснюється через перевірку виконання студентом практичного завдання. 1- й модуль –у формі іспиту (максимальна кількість балів 15).

Критерії модульного (семестрового) оцінювання знань студентів (іспит)

Виконання практичного завдання	Критерії оцінювання
13-15	Повністю опанував практичними навичками у відповідності до навчального матеріалу. Творчо виконує завдання, спираючись на теоретичні знання, акторську методику. Керує власним творчим процесом, вірно вибудовує драматургію номеру, вміє використовувати засоби впливу, створює переконливий образ. Не має м'язових затисків, емоціонален, вміє зацікавити.

10- 12	Достатньо повно оволодів практичними навичками у відповідності до навчального матеріалу. Намагається творчо виконати завдання, спирається на теоретичні знання, акторську методику. Контролює власний творчий процес, вірно вибудовує драматургію номеру, вміє використовувати окремі засоби впливу, створює власний образ. Має незначні м'язові затиски, емоціонален.
7 - 9	В цілому володіє практичними навичками у відповідності до навчального матеріалу. Виконує завдання, частково спираючись на теоретичні знання та акторську методику. Епізодично контролює власний творчий процес, не відчуває і не відображає цілісності у номері, намагається втілити власну думку і відчуття, але непереконливо. Має незначні м'язові затиски, не вистачає емоційності.
4 - 6	Не володіє повним обсягом навчального матеріалу, що відбивається на якості виконання практичного завдання. Навички не стабільні. Виконує завдання на свій розсуд, без опори на теоретичні знання. Намагається контролювати власний процес роботи над виконанням завдання. Мети виконання завдання не досягає. Має значні м'язові затиски, не вистачає емоційності.
1 - 3	Поверхово і фрагментарно засвоєний обсяг навчального матеріалу, тому виконує частину практичного завдання. Навички не стабільні. Виконує завдання на свій розсуд, без опори на теоретичні знання. Майже не контролює процес роботи над виконанням завдання. Мети виконання завдання не досягає. Має значні м'язові затиски, недостатньо емоціонален
0	Не володіє навчальним матеріалом. Не виконав практичного завдання. Має значні проблеми з м'язовою свободою.

Критерії підсумкового семестрового оцінювання знань студентів

Підсумковий бал з навчальної дисципліни є сумою балів, одержаних студентам за всі види робіт за модуль (семестр). Максимальна кількість балів – 100.

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка за національною шкалою	Шкала ECTS та критерії оцінювання	
90-100	Відмінно	A	Студент систематично і відмінно виконує завдання аудиторної та самостійної роботи. В повному обсязі володіє навчальним матеріалом, обґрунтовано його викладає під час опитування. Повністю опанував навичками з конкретних творчих завдань. Виконує сценічні завдання, використовуючи для цього різні засоби впливу. Вміє опрацьовувати спеціальну літературу (основну та додаткову), та на основі отриманих знань втілювати акторські задуми. Вірно, з визначеною метою виконує вправи та етюди, практичні творчі завдання. Ставиться до виконання завдань активно, емоційно, творчо. Повністю розкрита тема реферата. Робота оформлена за зразком. Має конспект лекцій в повному обсязі.

82-89	Добре	В	Студент систематично, на достатньому рівні виконує завдання аудиторної та самостійної роботи. Достатньо повно володіє навчальним матеріалом, обгрунтовано його викладає під час опитування, але припускає окремі несуттєві неточності та незначні помилки. Опанував більшістю навичок з конкретних творчих завдань. Виконує сценічні завдання, використовуючи для цього різні засоби впливу. Опрацьовує спеціальну літературу (основну), та на основі отриманих знань втілює акторські задуми.. З розумінням виконує вправи, (етюди), практичні завдання. Має незначні м'язові затиски. Ставиться до виконання завдань творчо, але не вистачає активності. Розкрита тема реферата. Робота оформлена за зразком. Має конспект лекцій в повному обсязі.
74-81		С	Студент систематично, на достатньому рівні виконує завдання аудиторної та самостійної роботи. Володіє навчальним матеріалом, намагається обгрунтовувати свої відповіді, але припускає окремі неточності та помилки. Опанував більшістю навичок з конкретних творчих завдань. Виконує сценічні завдання, використовуючи для цього різні засоби впливу. Опрацьовує спеціальну літературу (основну), та на основі отриманих знань втілює акторські задуми.. З розумінням виконує вправи, (етюди), практичні завдання. Має м'язові затиски. Ставиться до виконання завдань творчо, але не вистачає активності. Тема реферата розкрита недостатньо. Робота оформлена за зразком. Має конспект лекцій в повному обсязі.
64-73	Задовільно	Д	Студент несистематично, на посередньому рівні виконує завдання аудиторної та самостійної роботи. Не в повному обсязі володіє навчальним матеріалом, та фрагментарно викладає його під час опитування. Опанував окремими навичками з творчих завдань, але навички нестабільні. При виконанні сценічних завдань намагається використовувати різні засоби впливу, але робить помилки. Не опрацьовує достатньо джерела, на основі яких можна створити сценічний образ. Виконує запропоновані викладачем практичні завдання на посередньому рівні. Має м'язові затиски. Ставиться до виконання завдань пасивно. Тема реферата розкрита недостатньо. Робота недооформлена. Має конспект лекцій не в повному обсязі.
60-63		Е	Студент несистематично, на посередньому рівні виконує завдання аудиторної та самостійної роботи. Не в повному обсязі володіє навчальним матеріалом, фрагментарно, з помилками викладає його

			під час опитування. Опанував окремими навичками з творчих завдань, але навички нестабільні. При виконанні сценічних завдань намагається використовувати різні засоби впливу але робить помилки. Не опрацьовує джерела, на основі яких можна створити сценічний образ. Виконує запропоновані викладачем практичні завдання формально, не активно. Має значні м'язові затиски. Ставиться до виконання завдань формально, неемоційно. без зацікавлення в результаті. Тема реферата розкрита частково. Робота не оформлена. Відсутній повний конспект лекцій, т.к. лекції конспектувались фрагментарно.
35-59		FX	Студент несистематично, на незадовільному рівні виконує завдання аудиторної та самостійної роботи. Частково володіє навчальним матеріалом, не в змозі викласти зміст більшості питань під час опитування. Фрагментарно, поверхово та з помилками викладає його під час опитування. Володіє окремими навичками з творчих завдань, але на низькому рівні. При виконанні сценічних завдань використовує окремі засоби впливу, робить помилки. Не опрацьовує джерела, на основі яких можна створити сценічний образ. Намагається виконати запропоновані викладачем вправи - на просту дію, на свободу м'язів, пам'ять та синхронність фізичних дій, з уявними предметами (етюди). Має значні м'язові затиски. Ставиться до виконання завдань формально, неемоційно, пасивно, без зацікавлення в результаті, ігнорує творчий підхід. Тема реферата не розкрита. Робота не оформлена. Є робочий зошит з дисципліни «Майстерність актора», але теми конспектувались фрагментарно. Для одержання кредиту потрібне доопрацювання.
0-34	Незадовільно	F	Студент епізодично, виконує завдання аудиторної та самостійної роботи. При теоретичному опитуванні студент не може відповісти на жодне питання. Не розуміє змісту теоретичних питань та практичних завдань. Не виконує жодного практичного завдання. На заняттях пасивен. Реферат відсутній. Відсутній робочий зошит та конспекти з дисципліни «Майстерність актора». Необхідне повторне вивчення дисципліни.

Політика перескладання

Політика щодо дедлайнів та перескладання: Роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку (-10 балів).

Перескладання модулів відбувається із дозволу деканату за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний).

Рекомендована література

Основна

1. Абалкин А. О театральной музыке. – М., 1981.
2. Актер. Персонаж. Роль. Образ. –Л., 1986.
3. Акторська майстерність корифеїв (збірник). – К., 1973.
1. Акулов Е. А. Оперная музыка и сценическое действие. М.: Всероссийское театральное общество, 1978. – 455 с
4. Антуан А. Дневники директора театра. – М-Л., 1935.
5. Арто А. Театр и его двойник. – М., 1993.
6. Баранник Ю., Гай Г. Драматичний діалог. – К., 1961.
7. Барбай Ю. Теория перевоплощения // Актер. Персонаж. Роль. Образ.–Л., 1986.
8. Бентли З. Жизнь драмы. – М., 1978.
9. Борев Ю. Художественный образ – форма художественного мышления // Эстетика. – М., 1975. – С.195-210.
- 10.Бояджиев Г. Душа театра. – М., 1974.
- 11.Бояджиев Г. Поэзия театра. – М., 1960.
- 12.Брехт Б. Эффект отчуждения // Театр. Статьи. Высказывания. – Т. 2,5. – М., 1962.
- 13.Василько В. Садовський М. і його театр. – К., 1962.
- 14.Вахтангов Е. Материалы и статьи. – М., 1969.
- 15.Верхацький М. Робота актора над образом. – К., 1956.
- 16.Владимиров С. Действие в драме. – М., 1965.
- 17.Волькенштейн В. Драматургия. – М., 1961.
- 18.Встречи с Мейерхольдом / Сб. воспоминаний. – М., 1967.
- 19.Гибиус С. Гимнастика чувств. – Л-М., 1967.
- 20.Горбунова Е. Идеи. Конфликты. Характеры. – М., 1960.
- 21.Дейч А. По ступеням времени. – К., 1988.
- 22.Дурлін С. Марія Заньковецька. – К., 1982.
- 23.Заболотна В. Акторське мистецтво України / конспект лекцій. –К., 1992.
- 24.Завадський Ю. Об искусстве театра. – М., 1965.
- 25.Заславська Л. Актерские штампы и их преодоление. – М., 1988.
- 26.Захава Б. Мастерство актера и режиссера. – М., 1983.
- 27.Карасьов М. Глядач у театрі //Театр. – №2. – 1972.
- 28.Кисиль И. Основы сценического движения.– М., 1976.
- 29.Клевина Т. О процессах включения зрительного зала в систему спектакля. – Л., 1984.
- 30.Кнебель М.О. О том, что мне кажется особенно важным. – М., 1981.
- 31.Кох И.З. Сценическое движение. – М., 1984.
- 32.Кристи Г.В. Воспитание актера школы Станиславского. – М., 1968.

- 33.Кристи Г.В. Основы актерского мастерства. – М., 1970.
- 34.Крушельницький М. Збірник. – К., 1993.
- 35.Курбас Л. Березиль. – К., 1988.
- 36.Ливнев Д. Сценическое перевоплощение. – М., 1981.
- 37.Марков П. О театре. – М., 1974.
- 38.Мар'яненко І. Сцена, актори, ролі. – К., 1964.
- 39.Мастерство актера и режиссера в терминах и определениях Станиславского. – М., 1961.
- 40.Мастерство актера. Теория и практика. – М., 1985.
- 41.Михоэлс С. Статьи. Беседы. Речи. – М., 1960.
- 42.Немеровский А. Пластическая выразительность актера. – М., 1988.
- 43.Немирович-Данченко В. Рождение театра. – М., 1989.
- 44.Попов А.Д. Творческое наследие. – М., 1978.
- 45.Рождественская Н. Проблема сценического перевоплощения. – Л., 1978.
- 46.Саксаганський П. Думки про театр. – К., 1980.
- 47.Сахновский-Панкеев В. Драма. – М., 1969.
- 48.Станиславський К.С. Собр. соч. в 9-ти т. – М., 1988.
- 49.Стромов Ю. Путь актера к творческому перевоплощению. – М., 1986.
- 50.Судакова П. От этюда к спектаклю. – М., 1969.
- 51.Сценическая педагогика. – Л., 1973.
- 52.Танюк Л. Мар'ян Крушельницький. – М., 1974.
- 53.Тимофеев Л. Основы теории литературы. – М., 1976.
- 54.Товстоногов Г.А. Зеркало сцены. – Л., 1980.
- 55.Топорков В. Про техніку актора. – К., 1961.
- 56.Чехов М. Литературное наследие. – М., 1986.
- 57.Шихматов Л. Сценические этюды. – М., 1967.
- 58.Шмайлов М.Г. Мастерство актера. – Л., 1990.
- 59.Элькис Г. О пластическом тренаже актера. – К., 1986.

Допоміжна

1. Аникет Н.О театре. – М., 1962.
2. Барро Ж. Воспоминания для будущего. – М., 1979.
3. Белінський В. Про драму і театр. –К., 1949.
4. Блок В. Система Станиславского и проблемы драматургии. – М., 1963.
5. Бобошко Н.Ю. Гнат Юра. – К., 1980.
6. Бояджиев Г. От Софокла до Брехта за сорок театральних вечеров.–М., 1969.
7. Брук П. Пустое пространство. – М., 1978.
8. Вокал. Краткий словарь терминов и понятий: учебное пособие/ сост.: Александрова Н.А. СПб: Планета музыки; Лань, 2015. – 352 с.
9. Вороний М.Український театр у Києві // Театр і драма. – К., 1962.
- 10.Гегель. Естетика. – Т.1. –М., 1985.

- 11.Гратовский Е. От бедного театра к искусству проводнику. – М., 2003.
- 12.Ершов П. М. Технология актерского искусства: Очерки. М.: Всерос. театр. о-во, 1959. – 308 с.
- 13.Жданов В.Ф. Артист музыкального театра: принципы формирования вокально - сценического мастерства. М.: Петит, 1996. – 293 с.
- 14.Завіна О. С. Деякі проблеми виховання співака-актора в оперній студії: рукопис. Київ, 1957 // Архів НМАУ ім. П. І. Чайковського. - 10 арк.
- 15.Збірник спогадів про М.Кропивницького. – К., 1961.
- 16.Йосипенко М. Марко Лукич Кропивницький. – К., 1958.
- 17.Калашников Ю. Тетральная этика Станиславского. – М., 1960.
- 18.Калашников Ю. Третий творец спектакля // Театр. – №2. – 1963.
- 19.Кнебель М.О. Пoesия педагогики. – М., 1984.
- 20.Коломієць Р.Г. Театр Саксаганського і Карпенка Карого. – К., 1984.
- 21.Кох И. Э. Основы сценического движения. Л.: Искусство. Ленингр. отд-ние, 1970. – 566 с.
- 22.Кристи Г. В. Работа Станиславского в оперном театре. М.: Искусство, 1. 1952. – 284 с.
- 23.Макарьев Л. С утра до вечера в театре. – Л., 1977.
- 24.Мейерхольд В. Статьи. Письма. Речи. Беседы. – М., 1968.
- 25.Саксаганський П. По шляху життя. – К., 1957.
- 26.Гаиров А. О театре. – М., 1970.
- 27.Тобилевич Б. М.К.Саксаганський. – К., 1957.
- 28.Товстоногов Г.А. Беседы с коллегами. – М., 1988.
2. Фаст Д. Язык тела: азбука человеческого поведения. Пер. с англ.
3. Л. А. Игоревского. М.: Центрполиграф, 2008. – 190 с.
- 29.Филькельнштейн Е. Картель четырех. – Л., 1974.
- 30.Шаляпін Ф. І. Маска і душа. – М., 2017. - 352 с.

Інформаційні джерела

1. 1.<https://www.dissercat.com/content/stsenicheskoe-masterstvo-opernogo-artista-v-kontekste-akterskoi-shkoly-fi-shalyarina> (Кузнецов Н. І. Сценічна майстерність оперного артиста в контексті акторської школи Ф. І. Шаляпіна).
2. <https://cyberleninka.ru/article/n/k-s-stanislavskiy-i-f-i-shalyapin-o-professionalnom-masterstve-vokalista> (К. С. Станіславський і Ф. І. Шаляпін про професійну майстерність вокаліста).
3. (Н. І. Кузнецов. Об оперно-сценической терминологии и её влиянии на учебно-театральную практику).
4. <http://ukr.sovfarfor.com/teatr-kno/415-notatky-literaturu-pytan-opernog-o-mystectva.html> (нотатки про літературу з питань оперного мистецтва).
5. o-mystectva.html (нотатки про літературу з питань оперного мистецтва).